

Verksamhetsberättelse för Swedish Educational Research Association, SWERA, år 2022/23

1. Årsmöte

Det ordinarie årsmötet hölls den 5 oktober 2022 på Zoom under SWERA:s årliga konferens. 30 medlemmar deltog i mötet. Styrelsen beviljades ansvarsfrihet och verksamhetsplanen för 2022/23 godkändes.

Därutöver beslutade årsmötet om **riktlinjer för medförfattarskap** med utgångspunkt i Vancouver-reglerna. SWERA tillsammans med tidskriften Pedagogisk forskning i Sverige vill med dessa riktlinjer bidra till klarhet kring vilka spelregler som gäller för samförfattande inom det pedagogiska kunskapsområdet utifrån en tydlig forsknings- och publiceringsetik.

2. Styrelsens verksamhet

Styrelsen konstituerades efter årsmötet med Sverker Lindblad som omvald ordförande och, som föregående år, Anna Jobér som vice ordförande, Daniel Pettersson som kassör samt Åsa Lindberg-Sand som sekreterare. Därutöver har styrelsen bestått av: Monica Johansson, Nihad Bunar och Sara Irisdotter Aldenmyr. Suppleanterna har också varit aktiva i styrelsearbetet: Angerd Eilard, Peter Erlandson, Lars Wallner samt Katina Thelin. Doktorandrepresentanter i styrelsen, vilka utses av doktorandrådet, har varit Sandra Carlsson och Linnea Rosengren.

Styrelsen har genomfört 8 protokollförda sammanträden (3/11, 26/1, 2/3, 24/2, 4/5, 15/6, 31/8, samt den 28/9). Styrelsen har varit aktiv under hela året och som tidigare lagt fokus på att understödja fortsatt utveckling av rådets arbete, eftersom det är inom dessa som det kontinuerliga arbetet bedrivs. Deras aktiviteter framgår av separata redogörelser (bilaga 1). Doktorandrådets verksamhet framgår av en separat redogörelse.

I verksamhetsplanen för 2022/23 angavs tre prioriterade områden för SWERA:s arbete:

- A. Att bidra till kunskapsorganisering inom det pedagogiska kunskapsområdet genom att uppmuntra och stödja analyser av kunskapslägen och genomförande av forskningsöversikter inom området.
- B. Att undersöka och diskutera social strukturering av den pedagogiska kunskapsorganiseringen genom analyser av olika aktörers intressen och ageranden – exempelvis i termer av forskningspolitik och utbildningspolitik.
- C. Att kritiskt granska juridifieringen av etikprövningar av forskningsprojekt inom det pedagogiska kunskapsområdet.

Arbetet inom de prioriterade områdena har en långsiktig karaktär och behöver prägla föreningens arbete även kommande år. Den största delen av det arbetet äger rum inom SWERA:s råd och framgår av deras verksamhetsberättelser. Vid **januarimötet** diskuterade styrelsen problemen med etikgranskningarnas juridifiering och utsåg en särskild arbetsgrupp för att arbeta långsiktigt med frågan. Vid mötet i **mars** diskuterades det växande antalet forskarutbildningsämnen inom det pedagogiska kunskapsområdet. Till det mötet hade forskarutbildningsrådet skickat in ett underlag

med en sammanställning av hur rådet följt sammansättningen av forskarutbildningsämnen inom SWERA. Ur protokollet: "I diskussionen framfördes att det är väsentligt för SWERA:s uppdrag att kunna beskriva och förstå hur de olika ämnena vuxit fram och relaterar till varandra, eftersom detta idag är en förutsättning för att kunna fördjupa kunskan om forsknings villkor och om ämnenas betydelse för akademiska karriärer inom det pedagogiska kunskapsområdet. Forskarutbildningsrådet kommer att redovisa en fallstudie av hur olika forskarutbildningsämnen utvecklats vid några lärosäten till SWERA2023."

3. Aktiviteter under verksamhetsåret

3.1. SWERA anordnade sin årliga konferens 2022 i samverkan med Karlstad universitet. Konferensen var för tredje gången helt digital, eftersom formatet fungerat väl tidigare. Även denna gång uppskattade deltagarna det digitala formatet, men under året har styrelsen diskuterat hur formerna för SWERA:s möten kan vidareutvecklas så att även möten på plats anordnas regelbundet. Därför beslutade styrelsen att SWERA2023 skulle hållas på plats i Gävle.

3.2. I samband med SWERA2022 anordnades även professorsmötet inom det pedagogiska kunskapsområdet. Årsberättelse i bilaga 1.

3.3. SWERA har fem råd: Forskningspolitiska rådet, forskarutbildningsrådet, tidskriftsrådet, lärarutbildningsrådet samt doktorandrådet. Råden bedriver egen verksamhet, vilket framgår av deras årsredovisningar (bilaga 1). För råden gäller:

- Råden informerar både på SWERA:s rådslag och på hemsidan om sin verksamhet och om hur man anmäler sitt intresse för att kunna delta i rådets aktiviteter.
- Rådet ger förslag på nya medlemmar till rådets arbetsgrupp.
- Råden väljer själva sina ordförande.
- Varje råd bör ha en kontaktperson/medlem i styrelsen.
- SWERA:s styrelse utser medlemmarna i rådets arbetsgrupper (utom för doktorandrådet som är fristående). Det sker normalt vid styrelsens första möte efter konferensen.

3.4. SWERA:s hemsida och Facebook-sida. SWERA:s hemsida ligger sedan 2021 i Pfs portal på Linnéuniversitetet i samverkan med tidskriften:

<https://pedagogiskforskning.se/swera/>

Facebook: <https://www.facebook.com/SwedishEducationalResearch/>

3.5. Arbetet med att stärka det internationella forskningssamarbetet fortsätter. SWERA är fullvärdig medlem av WERA (World Educational Research Association) och har en plats i WERA council.

4. Medlemmar

Antalet medlemmar har ökat och utgör i slutet av verksamhetsåret 538 personer.

5. Ekonomi

5.1. Under verksamhetsåret har insatserna för en ökad medlemsrekrytering fortsatt. Ekonomin är god. Utgifter under året har varit omkostnader vi haft i samband med konferensen samt några kostnader i samband med ekonomiska transaktioner samt avgiften till WERA.

6. Pedagogisk Forskning i Sverige

Redaktionen för SWERA:s tidskrift presenterade i vederbörlig ordning sin verksamhetsberättelse och verksamhetsplan vid SWERA:s årsmöte 2022 som också godkände såväl VB som VP.

7. Valberedningens arbete och förslag

Valberedningens arbete och förslag kommer att presenteras vid årsmötet. Valberedningen består av Viveca Lindberg (sammanställande), Marie Nilsberth och Linda Rönnberg.

Bilaga: Årsberättelser från råden

Doktorandrådets verksamhet framgår av separat dokument

1. Professorsmötet
2. Forskningspolitiska rådet
3. Forskarutbildningsrådet
4. Tidskriftsrådet
5. Lärarutbildningsrådet

SWERA:s styrelse den 31 augusti 2023

1. Professorsmötet

Verksamhetsberättelse 2022/2023 samt planer för 2023/2024

Minnesanteckningar från mötet under SWERA 2022 (något justerade)

25 deltagande professorer från ett flertal lärosäten – god stämning och livfulla diskussioner i framåtsyftande anda.

Program:

13.00-13.15 INLEDNING: Välkommen, syfte, SWERA-resurser mm.

13.15-14.15 BEDÖMNING av DOKTORSAVHANDLINGAR

14.15-14.30 PAUS för KAFFE/TE

14.30-15.30 PROFESSORERS ENGAGEMANG i FORSKNINGSANKNYTNING inom GRUNDUTBILDNING och LÄRARUTBILDNING

15.30-16.00 AVRUNDNING och FRAMÅTBlickKANDE

Tankar efter Eva Forsbergs föreläsning om Bedömning av doktorsavhandlingar:

Viktigt att vi har en referensgrupp som arbetar för att hitta några nedteckningsbara (vi hittade inget bra ord istället för kriterier) kännetecken för vad som bedöms

Vi bestämde att formera en sådan grupp bestående av

- Britt-Marie Apelgren – sammankallande
- Eva Forsberg
- Lars Geschwind
- Annica Löfdahl Hultman
- Sara Irisdotter Aldenmyr

Gruppen presenterar på nästa års professorsmöte

Viktigt med en kollegial inskolning för nya docenter och professorer som ska vara opponenter eller sitta i betygsnämnder för första gången. Kanske är det bra om även biträdande handledare får sitta med vid betygsnämndssammanträdet för att lära och skolas in.

Viktigt att fortsätta diskussionen om hur betygsnämnder tillsätts – jfr – firmafest eller kritiska vänner
Att hålla sig till målformuleringarna – juridifiering -vs inomprofessionens kunskaper/röster om kvalitet

Brist på protokoll - vad betyder det för den kollektiva förmågan att uttrycka sina skäl för godkännande ...eller ej? Eftersträvansvärt eller inte?

Olika etappseminarier – bör vi försöka teama externa läsare med interna?

Diskussionen om process kontra produkt samt monografi kontra sammanläggningsavhandling. Vad är det vi bedömer och hur förhåller vi oss till ingående artiklar som redan är kollegialt granskade och publicerade?

Tankar om professorers medverkan i grundutbildningen:

Professorer är inte alltid önskvärda i grundutbildningen

Man blir inte inbjuden mer än till specifika moment – om ens

Kostar för mycket – vilket ger färre timmar

Få professorer innebär att dessa fylls med andra uppdrag och hinner inte med GU

Olika villkor på små resp stora lärosäten

Forskarmiljöer och ämnesmiljöer – var diskuteras forskningsanknytningen?

Viktigt att det ses som ett kollegialt ansvar och som en del i en kunskapsreproduktion, det handlar om högskolepedagogik och att bli en bra högskolepedagog
Ett ledningsansvar att se till att all utbildning är en angelägenhet för professorer – på ett positivt vis.

Hur kan vi bidra:

Vi har genom praktikinära - och egentligen all forskning – ett metaperspektiv på hur grundutbildning kan formas... politiskt, pedagogiskt praktiskt

Skriva läroböcker

Möta studenter

Involvera studenter i projekt, Involvera adjunkter i projekt

Fråga sig vad som är kunskapsobjektet med att forskningsanknyta- viktigt att klargöra, t.ex. att öva på argumentation

Göra översyn av vetenskapsteori och metod, men forskningsanknytning kan ske på så många andra kurser/ställen i kurser

Frågor att ta vidare:

Vem vill ta över som ordf. för professorsmötena – efter Ulrika Haake – skicka förslag till Sverker och Ulrika.

Fortsatta diskussioner till kommande möten:

Forskningsetik – problem med en tydligare juridifiering av våra etiska frågeställningar

Att återta ansvaret över våra forskningsetiska reflektioner och forskningens etos

Att belysa och beakta och ha synpunkter på VRs kunskapsöversikt om Utbildningsvetenskap.

Relationen mellan sammanläggningsavhandlingar och monografier

Sverker gav några exempel på kunskapsfrågor som vi kunde ha med oss

Vid tangentbordet – Annica Löfdahl Hultman och Ulrika Haake

2. Forskningspolitiska rådet

Verksamhetsberättelse för SWERA:s Forskningspolitiska Råd 2022/23 samt plan för 2023/24.

Forskningspolitiska rådet hade sin första träff efter SWERA:s årsmöte den 14 november, 2022. Sammanställande av rådet är Getahun Yacob Abraham. Rådet medlemmar var: Therese Friberg (HD), Katarina Parfa Koskinen (UMU), Carla Jonsson (UMU), Elsi-Brith Jodal (GU), Linda Palla (MAU), Eva Reimers (GU), Jerry Rosqvist (MAU), Staffan Selander (SU) och Lena Sjöberg (HV). På grund av tidsbrist lämnade några kollegor under våren 2023. Sedan SWERA:s årsmöte i oktober, 2022 rådet har haft fyra protokollförda möten med varierande deltagare antal (14 november, 2022, 15 december, 2022, 1 februari, 2023 och 27 april, 2023).

En övergripande tanke med SWERA:s forskningspolitiska råd är att observera och analysera den forskningspolitiska omvärlden för det pedagogiska kunskapsområdet som ett underlag för diskussioner och eventuella ställningstaganden inom SWERA. Under året har vi tagit fram och diskuterat VR:s forskningsöversikt 2023 samt Tidöavtalet och dess konsekvenser för utbildningsforskning. I analysen av forskningsöversikter 2023 har vi närmare tittat vilka kvalitetskriterier som är i fokus för de kommande åren. Vi uppfattade också att Tidöavtalet saknar innehåll som behandlar forskning och forskning inom högre utbildning.

Under verksamhetsåret har rådet planerat att be några kollegor vid SWERA2023 möte att kommentera frågor om forskningskvalitet baserade på DORA-deklarationen "The San Francisco Declaration on Research Assessment (DORA)", "the European Coalition for Advancing Research Assessment, (CoARA)" samt från VR-UVKs rapport "Forskningsöversikt 2023, Utbildningsvetenskap" granskning/bedömning av forskningskvalitet. En bakgrund för detta finns i boken, "Besley, T. A. (2019). *Assessing the quality of educational research in higher education: International perspectives* (Vol. 29). BRILL med ett kapitel (14) om "Narratives on educational research evaluations in Sweden" av Rita Foss Lindblad, Sverker Lindblad och Thomas S. Popkewitz.

Vår plan är att be tre personer att läsa de tre dokumenten från DORA, CoARA och UVK samt att presentera sina reflektioner vid ett seminarium på SWERA 2023. Sedan ha en paneldiskussion med de personer som har läst och presenterat texterna eller med andra kollegor från SWERA. Diskussionen kan handla om:

- vilka likheter och skillnader som finns mellan de olika texterna
- vad är som är av relevans för det pedagogiska kunskapsområdet med dess särskilda intellektuella och sociala organisering
- vilka bedömningskriterier vid granskning av forskningskvalitet som SWERA menar kan vara rimliga att använda inom det pedagogiska kunskapsområdet.

När vi blickar framåt vill Forskningspolitiska rådet fortsätta bevaka, observera och analysera vad som händer inom det forskningspolitiska fältet. Under verksamhetsåret har rådet tappat några kollegor på grund av tidsbrist. Vi vill tackla detta problem och försöka rekrytera fler medlemmar för att utveckla ett stabilt och kunnigt kollegialt råd.

3. Forskarutbildningsrådet

SWERA:s forskarutbildningsråd – verksamhetsberättelse 2022/23 och verksamhetsplan 2023/24

Verksamhetsberättelse 2022/23

Under 2022/23 har arbetsgruppen i SWERA:s forskarutbildningsråd bestått av Gun-Britt Wärvik (GU, ordförande), Carl-Henrik Adolfsson (LnU), Angerd Eilard (HKr), Mari Hysing (HD) för doktoranderna ny medlem i arbetsgruppen) Malin Kronqvist-Håård (ORU), Åsa Lindberg-Sand (LU, rådets kontaktperson i styrelsen) och Åsa Broberg (SU, ny medlem i arbetsgruppen).

Vid SWERA:s möte 2022 presenterade vi under rubriken *På spaning efter det pedagogiska kunskapsområdets formering och framtid. En undersökning av SWERA-doktoranders forskningsinriktningar*, en sammanställning av en enkät som utformats i samarbete mellan SWERA:s doktorandråd och forskarutbildningsrådet. Enkäten skickades ut till de 127 doktorander som fanns på doktorandrådets medlemslista. Den besvarades av 63 doktorander varav majoriteten var antagna i pedagogik (27) eller pedagogiskt arbete (22). Med utgångspunkt i frågorna ”varifrån” (kommer du) och ”varhän” (är du på väg) kunde vi bland annat notera:

- liten övergång till forskarutbildning direkt från grundutbildningen; en förhållandevis hög åldersstruktur
- fortsatt utveckling mot sammanläggningsavhandlingar på engelska *samtidigt* som det praktisknära ökar
- dominans av sociokulturell och socialkonstruktivistisk forskning samt mindre av kvantitativ metod.

Enkätsvaren väckte även andra frågor, som vi menade behövde belysas vidare, bl a:

- Forskningsmiljöns betydelse: vad är en forskningsmiljö och vad är en relevant forskningsmiljö för en doktorand, t ex:
 - o Forskningsmiljön i förhållande till arbete mot forskningsfronter?
 - o Forskningsmiljöns disciplinära orientering och doktorandens (forskarutbildningsämnet)?
- Kompetensstrukturer bland universitetslärare i förhållande till forskarutbildningsämne och handledarskap?
- Forskarskolor: styrd forskning eller utveckling av forskningsfronter?
- Samverkansdoktorander verkar saknas i SWERA!
- Hur värna kvantitativ metod som innehåll i forskarutbildningen inom det pedagogiska kunskapsområdet?

Arbetsgruppen har under året även tagit fram ett diskussionsunderlag till SWERA:s styrelse angående den mångfald av olika forskarutbildningsämnen som ingår i SWERA. En notering vi gjorde var bland annat att ämnena, även om de var många, inte som tidigare verkade vara lika stabila över tid vid de olika lärosätena och även det att kopplingen mellan institutioners betecknings och forskarutbildningsämnets hade blivit lösare. Vi pekade även på att ämnena inte enbart kunde ses som ett uttryck för en intellektuell organisering och forskares egna val utan också som förankrade i institutionella ambitioner, inklusive möjligheter att förvärva examensrätt på forskarnivå för högskolor. Olika politiska satsningar (och omsvängningar) både inom utbildningsområdet och forskningsfinansieringen, inklusive forskarskolor, kunde också ha betydelse för hur ämnen bildades och fick förutsättningar att utvecklas.

Under våren 2023 har vi arbetat med temat för SWERA:s möte 2023, "Yttre kontroll och inre intellektuell organisering av det pedagogiska kunskapsområdet". Vår presentation har fått rubriken *Forskarutbildningsämnen inom det pedagogiska kunskapsområdet ur ett historiskt och organisatoriskt perspektiv*. Vi kommer att belysa utvecklingen av hur ämnesbenämningar inom det pedagogiska kunskapsområdet kommer till uttryck 1) inom den organisatoriska strukturen, 2) professorer/professorsanställningar 3) forskarutbildningsämnen och 4) i ett historiskt perspektiv. Vårt material omfattar sju lärosäten representerande såväl gamla (3) som nya (2) universitet och högskolor (2).

Plan för fortsatt verksamhet 2023/24

Planen för inkommande år är att utveckla analysen till att även omfatta kursplaner för de obligatoriska kurserna med litteraturlistor för att därigenom kunna peka på en avsedd intellektuell organisering inom ämnet vid den aktuella institutionen och därigenom hur skillnader och likheter mellan ämnen och lärosäten framträder genom dessa.

Vi avser även att försöka utöka gruppen, gärna med ytterligare en representant för nya lärosäten respektive högskolor.

Forskarutbildningsrådets arbetsgrupp:

Gun-Britt Wärvik, Carl-Henrik Adolfsson, Åsa Broberg, Angerd Eilard, Marie Hysing, Malin Kronqvist-Håård och Åsa Lindberg-Sand

4. Tidskriftsrådet

Tidskriftsrådet består av i nuläget av Daniel Pettersson (interimistisk sammankallande), Linda Rönnerberg, Emma Wikström, Bettina Vogt, Petra Angerwall samt Maria Walla. Under verksamhetsåret har det hållits två möten över Zoom. Rådet har dock haft svårt att få kontinuitet i verksamheten. Tidskriftsrådet behöver därför omorganisera sig och utse ordförande för att få arbetet att fungera bättre samt ser gärna att fler engagerar sig i tidskriftsrådet.

5. Lärarutbildningsrådet

Lärarutbildningsrådets verksamhetsberättelse för 2022/23 samt verksamhetsplan för 2024

Under hösten 2022 och våren 2023 har vi haft sammanlagt åtta möten (ca 1 per månad) i Lärarutbildningsrådet.

Vid första mötet efter SWERA 2022 följde vi upp de fyra olika inslag under konferensen som lärarutbildningsrådet stod bakom (Presentation av forskning om lärarutbildning i internationell belysning av Katarina Samuelsson och Sverker Lindblad, rådsmöte om forskarens roll och forskningens röst i lärarutbildning, panelsamtal om politiska vindar och vetenskaplig grund i lärarutbildning med Jonas Emanuelsson, Elisabet Nihlfors och Lisbeth Lundahl samt föreläsning av Paul Strand om Villkor för verksamhetsförlagd utbildning).

Vidare under hösten har rådet initierat och genomfört ett möte med Lärarutbildningskonventet och diskuterat den politiska agendan utifrån Tidöavtal i förhållande till lärarprofessionen generellt. Var och en i rådet har studerat och redovisat de granskningar som UKÄ gjort av respektive lärosätes ämneslärarprogram.

Lärarkunskap och kvalitetsfrågor inom utbildningen har engagerat oss i olika diskussioner och lett fram till att vi i planeringen inför SWERA 2023 bjudit in utbildningsminister Mats Persson. Han har avböjt inbjudan men statssekreterare Maria Nilsson kommer att delta i stället. Under våren har rådet även planerat för Rådsmöte under konferensen och Seminarium utifrån en forskningsantologi om Lärarutbildning, makt och politik som Lisbeth Lundahl och Sverker Lindblad är redaktörer för.

Rådets intentioner framöver är att fortsätta bevaka den politiska arenan och att diskutera lärarutbildning med ansvariga politiker; att hålla oss informerade om opinionsbildning, utredningar, rapporter m. fl. yttringar rörande lärarutbildning som kommer fram på andra arenor; när så bedöms lämpligt föreslå samarbeten och agerande rörande lärarutbildning.

För närvarande deltar följande personer i rådets arbete:

Anna Ambrose, Marie Bengtsson, Helena Berglund, Marita Cronqvist, Line Isaksson, Monica Johansson, Sverker Lindblad, Lisbeth Lundahl, Sinikka Neuhaus, Marie Nilsberth, Birgitta Nordén, Linda Wilhelmsson och Alex Örtengren.

Sammanställande för rådet

Marita Cronqvist och Linda Wilhelmsson